

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 4	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΟΜΠ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

1. Έκφραση Έκθεση, Γενικό Λύκειο, Α΄ τεύχος, αναθεωρημένη έκδοση, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 =ΕΕ Α΄
2. Έκφραση Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, Θεματικοί Κύκλοι, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 =ΘΚ
3. Γλωσσικές ασκήσεις, Γενικό Λύκειο, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 =ΓΑ
4. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» =ΚΠΑ Γ΄

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να κατανοούν, να παράγουν και να μετασχηματίζουν προφορικά/γραπτά κείμενα που ανήκουν σε ποικίλα κειμενικά είδη και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητά τους.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ**ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ - ΕΝΟΤΗΤΕΣ****Θεματικές Ενότητες:**

- 1) Ψυχαγωγία – Ελεύθερος Χρόνος – Αθλητισμός
- 2) Βία και παραβατικότητα

▪ **Κειμενικοί τύποι:**

- 1) Επιχειρηματολογία
(Τρόποι και μέσα πειθούς: επίκληση στη λογική/στην αυθεντία/στο συναίσθημα)
- 2) Περιγραφή

▪ **Κειμενικά είδη για κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου:**

- ✓ Κείμενα για κατανόηση και επεξεργασία: π.χ. γραπτά, γλωσσικά/μη γλωσσικά, μονοτροπικά/πολυτροπικά, ασυνεχή, στα κειμενικά είδη του Άρθρου, της Ομιλίας, της Επιστολής, του Δοκιμίου, της συνέντευξης κ.λπ.
- ✓ Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου στα κειμενικά είδη του Άρθρου και της Επίσημης Επιστολής, σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες Θεματικές Ενότητες.

❖ **Κατά την επεξεργασία/μετατροπή/δημιουργία κειμένων ακολουθείται η μεθοδολογική αρχή της συνεξέτασης/διασύνδεσης μορφής - περιεχομένου. Εξετάζεται ο λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως και εφαρμόζεται σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών/τριών.**

- Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου
- Ερωτήσεις κατανόησης περιεχομένου και μορφής
- Ύφος – τρόποι ανίχνευσης ύφους, σημεία στίξης και λειτουργία, σκοπός
- Κριτική τοποθέτηση
- Σημειώσεις - Περίληψη γραπτού κειμένου

▪ **Οργάνωση Λόγου - Δομή κειμένου. Λειτουργία των γλωσσικών στοιχείων:**

Εξωτερικά δομικά στοιχεία κειμένου, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο και το κειμενικό είδος, Εσωτερικά δομικά στοιχεία κειμένου και παραγράφου, Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (με αιτιολόγηση, με αναλογία) και Γλώσσα Επιχειρηματολογίας.

▪ **Εκφραστικά/ γλωσσικά μέσα και η λειτουργία τους:**

Κυριολεξία - Μεταφορά, Ενεργητική - Παθητική σύνταξη, Ρητορικά ερωτήματα.

▪ **Λεξιλόγιο:**

Συνώνυμα, Αντώνυμα, Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή-Σύνθεση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Ένα (1) διαγώνισμα ενενήντα (90΄) ΛΕΠΤΩΝ που περιλαμβάνει: 1. Παραγωγή Επικοινωνιακού Λόγου. 2. Αδίδακτο κείμενο για κατανόηση και σχετικές Παρατηρήσεις Περιεχομένου - Μορφής, καθώς και Γλωσσικές Ασκήσεις (βλ. σχετικές Οδηγίες για τη φιλοσοφία και τη δομή των εξεταστικών δοκιμίων).	1. Συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία. 2. Εργασίες και δραστηριότητες (κατ' οίκον και άλλες), που προάγουν την παραγωγή λόγου και την καλλιέργεια δεξιοτήτων. 3. Συμμετοχή σε Διαγωνισμούς ενδοσχολικούς, παγκύπριους ή και άλλους. 4. Σύντομες / μικρής διάρκειας γραπτές προειδοποιημένες ασκήσεις 5. Αυτοαξιολόγηση - Ετεροαξιολόγηση 6. Δημιουργικές Εργασίες (projects), μικρές ή μεγαλύτερες, ατομικές ή ομαδικές, με χαρακτηριστικό τους την καινοτομία και τη δημιουργικότητα, κατόπιν ανάθεσης και με την καθοδήγηση του/ της διδάσκοντα/ διδάσκουσας.

	Αξιολογείται το σύνολο της εργασίας από τη σύλληψη της ιδέας/του θέματος, την εκπόνηση έως και την παρουσίασή της στην ολομέλεια της τάξης. 7. Ψηφιακή Αξιολόγηση (πχ. διαδικτυακά κουίζ, διαδραστικές δραστηριότητες, ψηφιακές παρουσιάσεις).
--	--

ΕΝΙΑΙΑ ΤΕΛΙΚΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΕΚΑΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΠΕΝΤΕ (135) ΛΕΠΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Λυκείου διδάσκεται τέσσερις (4) περιόδους την εβδομάδα. Ο Προγραμματισμός του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας αναδιαμορφώθηκε, βάσει της συμβατότητας των Δεικτών Επιτυχίας – Δεικτών Επάρκειας (αφορούν i) Έννοιες/Πληροφορίες, ii) Δεξιότητες/Στρατηγικές Σκέψης και iii) Στάσεις/Αξίες) και των Δεικτών δια βίου μάθησης με τον διδακτικό χρόνο ανά τετράμηνο. Στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού και εξορθολογισμού των Αναλυτικών Προγραμμάτων τα προτεινόμενα δεν αφορούν αποκλειστικά και μόνο σε απλή απομνημόνευση εννοιών και πληροφοριών και αναπαραγωγή γνώσης, αλλά σε παραγωγή γνώσης με έμφαση σε δεξιότητες κριτικής σκέψης αλλά και στάσεις, εκεί όπου ενδείκνυται. Οι περίοδοι διδασκαλίας που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Επομένως, ο/η φιλόλογος μπορεί να επανεντάξει στη διδασκαλία του/της τους Δείκτες, τους οποίους δεν έχουν κατακτήσει οι μαθητές/-τριες του/της, διαφοροποιώντας τη διδασκαλία. Ειδικότερα, για την Α΄ Λυκείου, μπορεί να εστιάσει στη διδασκαλία της δομής και των τρόπων οργάνωσης της παραγράφου, της περίληψης, της Επιχειρηματολογίας (τρόποι και μέσα πειθούς: επίκληση στη λογική/στην αυθεντία/στο συναίσθημα), καθώς και διάφορων γλωσσικών φαινομένων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας διδάσκεται με βάση τις αρχές της Επικοινωνιακής - Κειμενοκεντρικής προσέγγισης. Διδάσκεται στοχευμένα, είναι επικοινωνιακά παισιωμένο με τρόπο δημιουργικό και ελκυστικό. Σκοπός είναι η έμφαση όχι μόνο σε έννοιες/πληροφορίες, αλλά η κατάκτηση των δεξιοτήτων της Κατανόησης και της Παραγωγής του Προφορικού και του Γραπτού Λόγου, καθώς και της κριτικής σκέψης. Κατά την επεξεργασία/μετατροπή/δημιουργία κειμένων ακολουθείται η μεθοδολογική αρχή της συνεξέτασης/διασύνδεσης μορφής - περιεχομένου. Εξετάζεται ο λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως και εφαρμόζεται σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών/-τριών.

Κατά τη διδασκαλία εφαρμόζονται μαθητοκεντρικές μορφές διδασκαλίας, αναδεικνύοντας και δίνοντας έμφαση στις δεξιότητες της κριτικής σκέψης· για παράδειγμα, η διερευνητική μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία επιδιώκεται η ενεργοποίηση γόνιμης, δημιουργικής σκέψης,

ικανότητας του/της μαθητή/-τριας για κατάκτηση της γνώσης, ο διάλογος, καθώς και η δραματοποίηση. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να επιλεγούν συνεργατικές ή ομαδοσυνεργατικές μορφές διδασκαλίας. Παρόλα αυτά, εννοείται ότι υπάρχει ευελιξία στην επιλογή ή και στον συνδυασμό μορφών διδασκαλίας που θα πρέπει να συνάδουν με τους εκάστοτε μαθησιακούς Δείκτες Επιτυχίας.

Ο/Η φιλόλογος αντλεί υλικό (κείμενα για σκοπούς επικαιροποίησης, λεξιλογικές ασκήσεις που συνάδουν με τη θεματολογία κ.ά.) από τα σχολικά εγχειρίδια, αλλά και από άλλες πηγές. Τα κείμενα αυτά χαρακτηρίζονται από γλωσσική ποιότητα και αρτιότητα και ανταποκρίνονται στη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και την ηλικία των μαθητών/-τριών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο/Η φιλόλογος εφαρμόζει την αρχική - διαγνωστική αξιολόγηση (διάγνωση μαθησιακών αναγκών και βαθμού ετοιμότητας πρόσληψης),, έτσι ώστε να εντοπίσει τυχόν ελλείψεις, αδυναμίες των μαθητών του/της για να διαφοροποιήσει στη συνέχεια τη διδασκαλία του/της (*Διαμορφωτική αξιολόγηση*) και να αξιολογήσει τους/τις μαθητές/-τριες του/της (*Τελική Αξιολόγηση*). Ο/Η διδάσκων/-ουσα προσφέρει τη δυνατότητα παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων που ανήκουν σε ποικίλους/α Κειμενικούς/ά Τύπους/Είδη και που απευθύνονται σε έναν πραγματικό αποδέκτη (αυθεντική αξιολόγηση). Οι μαθητές/-τριες αυτοαξιολογούν το κείμενό τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και χρησιμοποιούν τεχνικές, όπως την *Τεχνική της Συλλογικής Επαναδιατύπωσης*, έτσι ώστε το τελικό κείμενό τους να γίνει κατάλληλο και πιο αποτελεσματικό. Η τελική αξιολόγηση των μαθητών/τριών απορρέει από τη γραπτή και την προφορική/συντρέχουσα αξιολόγησή τους. Ως προς τη γραπτή αξιολόγηση, αυτή περιλαμβάνει το γραπτό Διαγώνισμα από τον/τη διδάσκοντα/-ουσα καθώς και την **Ενιαία Τελική Προαγωγική Γραπτή Εξέταση**. Τα δοκίμια γραπτής αξιολόγησης έχουν δομηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνάδουν με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας και τους Δείκτες δια βίου μάθησης. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, τόσο στην κατανόηση όσο και στην παραγωγή γραπτού λόγου. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται και με εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης όπως π.χ εργασίες τύπου project, διαθεματικές εργασίες κ.ά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1:

Οι πιο κάτω θεματικές ενότητες θα διδαχθούν με βάση την επικοινωνιακή – κειμενοκεντρική προσέγγιση μέσα από άγνωστα/αδίδακτα κείμενα τόσο στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, όσο και στην παραγωγή και μετασχηματισμό προφορικού/γραπτού Λόγου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2:

Στη γ' στήλη παρατίθενται ορισμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να επιτευχθούν επιτυχώς τόσο οι Δείκτες Επιτυχίας-Επάρκειας όσο και οι Δείκτες της δια βίου μάθησης. Παράλληλα, προτείνονται ενδεικτικές πρακτικές ή/και δραστηριότητες που διασαφηνίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι υπό έμφαση δεξιότητες εντός των διδακτέων διδάσκονται και μπορούν να εφαρμοστούν για την κατάκτηση των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, στη γ' στήλη γίνεται παραπομπή σε συγκεκριμένα κείμενα. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει τόσο τον αριθμό, όσο και το είδος των αδιδακτων κειμένων που θα διδάξει στην τάξη του σύμφωνα με τους ΔΕ-ΔΕ. Έχει επίσης, τη δυνατότητα να διδάξει ένα κείμενο από τα πιο κάτω προτεινόμενα σχολικά εγχειρίδια, από τον ιστότοπο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας: <http://ellim.schools.ac.cy/index.php/el/> ή κείμενο δικής του επιλογής.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3:

Διευκρινίζεται ότι οι πιο κάτω θεματικές ενότητες, αφού διδαχθούν άπαξ όπου δύναται θα πρέπει να διδάσκονται και συνδυαστικά. Το ίδιο ισχύει και για τα διάφορα γλωσσικά φαινόμενα, δηλαδή, αφού διδαχθούν άπαξ (επαγωγικά μέσα από κείμενα), θα γίνεται αναφορά (σπειροειδής μάθηση) και σε άλλα κείμενα άλλων θεματικών ενοτήτων. Σημειώνεται, παράλληλα, ότι στο επίκεντρο των πιο κάτω θεματικών ενοτήτων βρίσκεται η έννοια του **ενεργού πολίτη** (βλ. Πολιτότητα/Πολιτειότητα). Ως εκ τούτου, ο/η διδάσκων/-ουσα καλείται μέσα από τη διδασκαλία των θεματικών ενοτήτων να καλλιεργήσει την κριτική και δημιουργική σκέψη των μαθητών/-τριών, ως υπεύθυνων πολιτών με αυτόνομη προσωπικότητα, με σεβασμό στη διαφορετικότητα, που ασκούν με συνέπεια τα δικαιώματά τους, αναλαμβάνοντας, παράλληλα και τις υποχρεώσεις τους, βασικά χαρακτηριστικά δηλαδή του ενεργού και δημοκρατικού πολίτη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4:

Οι διδάσκοντες/-ουσες καλούνται να διδάξουν υποχρεωτικά τις εξής τέσσερις (4) θεματικές ενότητες με τη σειρά που αναγράφονται στα πλαίσια μάθησης.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

Κειμενικός Τύπος: Επιχειρηματολογία

Θεματική Ενότητα: **Ψυχαγωγία – Ελεύθερος χρόνος - Αθλητισμός**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΟΡΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ		ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ / ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		
• Θέμα – Θεματολογία Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων)	• Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Άρθρο • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου: - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά:</i> - Σύγκριση και αντιπαραβολή επιμέρους θεμάτων όπως παρουσιάζονται σε διαφορετικά κείμενα - Αναγνώριση ύπαρξης ποικίλων οπτικών γωνιών ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση) <i>Ενδεικτικά:</i> -Δραστηριότητες που προωθούν την κατανόηση του λειτουργικού ρόλου των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως, της αλληλεξάρτησης μορφής – περιεχομένου. -Επιλογή δραστηριοτήτων που έχουν στόχο να αναδείξουν πώς η μορφή εξυπηρετεί το	22

- Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους
- Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα)
- Συνοχή - συνεκτικότητα
- Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (με αιτιολόγηση, με αναλογία)

ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, ενεργητική-παθητική σύνταξη)
- Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας)
- Λεξιλόγιο:
Ετυμολογία, Πολυσημία,
Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα

περιεχόμενο ανάλογα με τον σκοπό του/της συγγραφέως όπως: να αντικαταστήσουν τον μεταφορικό λόγο με κυριολεκτικό ή να μετατρέψουν το επίσημο ύφος σε ανεπίσημο.

- καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση)

Ενδεικτικά:

-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Ελεύθερος χρόνος: ουτοπία ή πραγματικότητα;» / Αθλητισμός ή Πρωταθλητισμός;» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Η χρήση του κινητού τηλεφώνου ως μέσο ψυχαγωγίας».

- ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης
- εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος

Ενδεικτικά:

- Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project.

-Να αναζητήσουν παραδείγματα τρόπων ψυχαγωγίας των νέων στο εξωτερικό. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες

		και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους. Για άντληση υλικού βλ. ηλεκτρονικό blog Asteroid -Να αναζητήσουν συνεντεύξεις/ομιλίες αθλητών και παρά-αθλητών σχετικές με την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό και να εξαχθούν συμπεράσματα. ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <i>Ενδεικτικά:</i> - Εφαρμογή δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αυθεντικής μάθησης (μεταφορά της γνώσης σε πραγματικά περιβάλλοντα και προβλήματα) και αξιολόγησης. π.χ διεξαγωγή έρευνας σε ομάδες για μια νεανική κουλτούρα που τους ενδιαφέρει ιδιαίτερα και παρουσίαση των συμπερασμάτων τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο αξιοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό. ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση	
--	--	---	--

		➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> - Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να αναλαμβάνουν την κύρια ευθύνη για τη μάθησή τους, να θέτουν στόχους, να δημιουργούν ένα πλάνο μάθησης και να αναπτύσσουν τεχνικές για να διατηρούν τα κίνητρά τους για μάθηση. ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> -Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά το ζήτημα της εμπορευματοποίησης του αθλητισμού και του παραγκωνισμού των αξιών του αθλητισμού (βλ. ποδοσφαιριστές είδωλα) ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> -Έκφραση προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων των μαθητών/-τριών αναφορικά με την ενασχόλησή τους με τον Αθλητισμό και συζήτηση στην ολομέλεια – εξαγωγή συμπερασμάτων. ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης	
--	--	---	--

		<i>Ενδεικτικά:</i> Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας να επιλέξουν και να μελετήσουν κείμενα που ανήκουν στον ίδιο θεματικό κύκλο. Δύναται να αναδειχθούν ζητήματα όπως η οπτική τους/της συγγραφέως, οι διαφορετικοί τρόποι θέασης των πραγμάτων, οι συγγένειες και οι μεταλλαγές ως προς την ανάδειξη του ίδιου θέματος, ο σκοπός κ.λπ.) ➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά:</i> -Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να διαβαστούν αποσπάσματα από το μυθιστόρημα «Θέλεις να κάνουμε Chat;» (Sarah Darer Littman) και κατόπιν συζήτησης να εξαχθούν συμπεράσματα για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. ➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών. <i>Ενδεικτικά:</i> -Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών -Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες. Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην	
--	--	---	--

		ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα -Χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών που σχετίζονται με τη δημιουργική γραφή ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. ➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας ➤ αρχή της «παιδαγωγικής διαφοροποίησης»: διδασκαλία προσανατολισμένη στο επίπεδο ετοιμότητας κάθε παιδιού για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας Ενδεικτικό υλικό: • Ε.Π. Παπανούτσος, «Το πρόβλημα του ελεύθερου χρόνου και η επίλυσή του» (ΘΚ σ. 90) • Βασίλης Φίλιας, «Ελεύθερος χρόνος και ποιότητα ζωής» (ΘΚ σσ. 91-93) • Λεξιλογικές ασκήσεις ΓΑ σσ. 176-177 (ασκ. 8) • Δ. Ψαθάς, «Ευτυχείς... 'τέως'» (ΕΕ σσ. 280-281)	
--	--	--	--

		• Λ. Παπαδόπουλος, «ΓΚΑΓΚΑΡΙΝ» (ΕΕ σσ. 284-285) • Ν. Δήμου «ΤΡΙΛΛΙΕΣ» (ΕΕ σσ. 286 - 287) • Λεξιλογικές ασκήσεις (ΕΕ σσ. 254-255) - Γενικές παρατηρήσεις (ΕΕ σσ.134) • Δομή επιχειρηματολογικού κειμένου(ΕΕ 67 – 71) • Ανάπτυξη παραγράφου με αιτιολόγηση, αναλογία (ΕΕ σσ. 71-73, 194-199)	
Κειμενικοί Τύποι: Περιγραφή / Επιχειρηματολογία Θεματική Ενότητα: Βία και παραβατικότητα			
• Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού τύπου/ων (έμφαση στην Περιγραφή) Περιγραφή: - το σχόλιο/ γνώμη και η οπτική γωνία στην περιγραφή - Περιγραφή στην Αφήγηση • Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους	• Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Επίσημη Επιστολή • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Περιγραφής (χωρική - λογική - χρονική ακολουθία) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου: - Περίληψη - Παράγραφος	➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση). <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Η βία ως λύση στις διαφορές μας;» (αγώνας αντιλογίας) /</i>	22

• Ύψος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Συνοχή - συνεκτικότητα • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (με αιτιολόγηση, με αναλογία) ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ • Γλώσσα Περιγραφής (π.χ. επιλογή κατάλληλων λέξεων/φράσεων – επιθέτων, μεταφορές, παρομοιώσεις) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα, Ομώνυμα, Λόγιες λέξεις/φράσεις κ.ά.	-Χρονογράφημα, Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, Δραματοποιημένη συζήτηση – υπόδυση ρόλων	<i>Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Εκφοβισμός (Bullying): μένουμε απλοί θεατές;»</i> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <i>Ενδεικτικά: ό.π</i> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>- π.χ. αφού ετοιμάσουν ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με τη βία (πώς εκδηλώνεται, με ποια συχνότητα, σε ποιες περιστάσεις) να κάνουν μια έρευνα στη μαθητική κοινότητα και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο αξιοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό.</i> ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση	
--	--	---	--

		➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά το ζήτημα του βανδαλισμού των ιστορικών μνημείων. Αφορμητικό ερέθισμα η συνέντευξη της Μ. Πουρνάρα «Τα αγάλματα έχουν τον γιατρό τους» (Η Καθημερινή, 24-5-2015)</i> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Έκφραση προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων των μαθητών/-τριών αναφορικά με περιστατικά βίας στα οποία υπήρξαν μάρτυρες/θύματα/θύτες και συζήτηση στην ολομέλεια – εξαγωγή συμπερασμάτων.</i> ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να αναζητήσουν</i>	
--	--	---	--

		λογοτεχνικά κείμενα στα οποία οι ήρωες βιώνουν τη βία και να συζητήσουν τους τρόπους αντίδρασής τους. ➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών. <i>Ενδεικτικά:</i> -Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών -Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες. Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα Π.χ προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά τις αντιδράσεις και τις συμπεριφορές των ανθρώπων σε σχέση με την άσκηση βίας. Παρακολούθηση της βιντεοσκοπημένης συνέντευξη της Ζωής Κόκαλου με τίτλο: «Δεν σωπαίνουμε για την ενδοοικογενειακή βία» (http://www.youtube.com/watch?v=knek4VXqecY) ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε	
--	--	---	--

		νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. ➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας • Μεθόδευση της περιγραφής: α) Η επιλογή και η παράθεση/οργάνωση των λεπτομερειών (ΕΕ σσ.136-141), β) Η ακρίβεια και η σαφήνεια στην περιγραφή (ΕΕ σσ. 142-146) • Η γλώσσα της περιγραφής (ΕΕ σσ.146-147) • Λεξιλογικές ασκήσεις ΓΑ σ. 90 (ασκ. 4), σσ. 99 -102 (ασκ. 19-23)	
Α)Γραπτή και προφορική/συντρέχουσα αξιολόγηση			8
Β) (Αυτο /Ετερο) αξιολόγηση – Επανάληψη /Εμπέδωση, ενδεικτικά: i) Δομή/οργάνωση παραγράφου, ii) Επιχειρηματολογία (τρόποι και μέσα πειθούς) Καθορισμένα κριτήρια: Συνάφεια Κειμενικού Είδους, σκοπού, επικοινωνιακής περίστασης, επάρκεια περιεχομένου, οργάνωση/ δομή λόγου, γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές, έκφραση, σύνταξη, στίξη, ορθογραφία, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία			8
Σύνολο δ.π. Α' τετραμήνου			60